

DEN RIKE JORDDROTEN

Då Bo Jonsson tillpantade sig förlänningar, hade han gifvetvis också tanke på den ekonomiska vinst, som därigenom kunde beredas honom. Länen voro ej blott nycklar till maktens boningar, utan också till skattkamrar, där vinster omedelbart kunde uttagas. Då vederbörlig ränta erhöles på den summa, som lämnats för panten, kom länsväsendet under den rådande naturahushållningen att spela en betydelsefull roll såsom en form för utnyttjande af rikedomar. En annan form var kapitalplaceringen i jordegendom - till sitt ursprung äldre och i hela sin byggnad kringgårdad med starkare

1 Bref 1381 20/6 (Hausen I s. 383). Från samma år förekommer också anteckning om ett af Bo Jonsson utfärdadt frälsebref ang. Bolböle i Pargas. (Hausen I s. 385.)

2 Bref tillpåfven 1382 1/4 (UB), till kejsaren odat. (Copiebok A 26 i RA f. 51.)

3 Odaterad handling, som af Styffe (Bidrag) och Hausen (Medeltidsurkunder, I s. 347) hänförts till början af 1370-talet.

4 Flera handlingar om denna tvist tryckta hos Hausen. Hansedagens medlingsförslag till biläggande af tvisten dat. 1381 24/6 (Hanserecense. I. Abt. II s. 287). Jfr rådets i Dorpat förklaring till Lübeck 1385 7/8 (Urk. buch d. Stadt Lübeck IV s. 505).

garantier. Visserligen minskades den reella skillnaden mellan länet och privategendomen, ju fastare grepp pantinnehafvaren fick om sitt län, och visserligen utsträcktes förläningsformen också till enstaka gårdar, som kunde mot en lånfången summa utlämnas åt enskilda såsom län på lifstid. Räntorna utgingo i båda fallen från afkastningen af jordegendomar, och förvaltningen af länet och privategendomen kunde därför ske efter tämligen likformiga grunder. Men det oaktadt erbjöd dock privategendomen väsentliga fördelar framför länet. Äganderätten var bättre skyddad af lagen, dispositionsrätten var mera fullständig, och möjligheten att fritt utnyttja egendomen var långt större. Särskildt under den uppdrifna spekulationsfebern, då jorden blef en handelsvara, som utan alltför tunga former kunde omsättas, var den fasta egendomen en utomordentlig form för kapitalplacering. Då räntan - utan ägarens eget ingripande i förvaltningen - vanligen utgick som ett fixerat skattebelopp från landbönderna, var jordegendomen i viss mån jämförlig med ett modernt penningkapital.

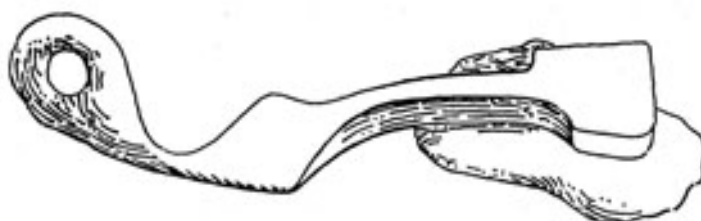
För Bo Jonsson, såsom den borne finansmannen, blef därför egendomsförvärfvet den form, under hvilken han gaf de fullödigaste uttrycken för sina ekonomiska intentioner, och för eftervärlden har också hans samlande af rikedomar kommit att framstå som det centrala i hans lifsverk. Redan från början var hans rikedom en förutsättning för hans ingripande i statens finansiella förvaltning, då han först genom den fick möjlighet att tillpanta sig länen och sålunda blifva statsinkomsternas förpaktare. När sedermera statsfinansieringen och hela hans politiska verksamhet i öfrigt ökade hans tillfällen att förstora den privata förmögenheten, kommo hans olika lifsintressen att i naturlig växelverkan sträfva mot samma mål. Pantelänen och privategendomarna kompletterade sålunda hvarandra, och såsom ofvan antydts sökte han säkerligen fullt planmässigt att i vissa trakter vinna inflytande genom förlänningar, i andra genom jordagods

I sin sträfvan efter jordegendomar ådagalade Bo Jonsson en utomordentlig förmåga att tillskansa sig ekonomisk vinning. Den företagaranda, som skönjes i hela hans verksamhet, och den fördomsfrihet, som präglade hans lifsuppfattning, kommo här till sin fulla rätt, samtidigt med att hans skarpa blick spårade de förmåner, som kunde erbjuda sig inom de vidsträckta områden, där han hade förbindelser. Såsom frälseman kunde han vid inköp af skattehemman gifva dessa frälse natur och därigenom ytterligare tillgodogöra sig förmåner från kronan. - Genom sina många ämbeten hade han kännning med de flesta delar af landet så att han öfverallt kunde gripa tillfällen för passande förvärf. Förlänningarna gáfvo honom också möjlighet att för underlåten skattebetalning taga hemman i pant, och

med sitt hänsynslösa förvärfsbegär försummade han ingalunda att också i andra fall taga ersättning för uteblifna prestationer. Samtidigt var den florerande jordcirkulationen en synnerligen tjänlig jordmån för en man, som med blick för ekonomiska realiteter förenade förmågan att smidigt kunna utnyttja möjligheterna. Visserligen kunde med den tidens utvecklade kommunikationer och mindre fixerade rättsformer jordförvärfvet mången gång blifva en öfverlåtelse utan verkligt besittningstagande, men å andra sidan var ju också denna omständighet egnad att för en smart affärsman underlätta det formella förvärfvet. Liksom Bo Jonsson ifråga om förläningar utan gensägelse stod långt framom de andra herremännen, så blef han också såsom jorddrott den främste af sin klass - ej blott för sin tid utan för alla tider, om hvilka vi känna något närmare angående egendomsfördelningen i vårt land.

Huru Bo Jonssons egendomsaffärer utvecklats eller huru många egendomar han på en gång ägt, är omöjligt för oss att ens tillnärmelsevis angifva. Några samtida räkenskaper eller någon jordabok öfver hans gårdar finnes icke, och i hans testamente uppräknas endast landskapen, i hvilka de äro belägna. Med den oerhörda omfattning hans egendomsförvärf fingo, är det tänkbart att Bo Jonsson ej ens själf hade full visshet om hvilka gårdar han ägde. De till vår tid bevarade pergaments- och pappersbrefven rörande rättsuppgörelser om gårdarna äro den enda källan för vår kunskap härutinnan. Att dessa, från de mest skilda håll samlade och af olika anledningar bevarade dokument, icke kunna gifva något uttömmande material för denna frågas bedömande är uppenbart. Ännu för några år sedan anträffades på en af Bo Jonssons forna gårdar ett 40-tal förut alldeles okända bref med rikhaltiga uppgifter om hans jordaköp och byten, och i nästan alla privatarkiv, där medeltidshandlingar upptäckas, återfinnes alltid något bref som rör Bo Jonsson. Äfven om i framtiden flera dyliga bref komma att tillrättaskaffas, så måste man i hvarje fall räkna med att en hel del, kanske det mesta, för alltid är försvunnet. Därtill kommer, att dyliga bref endast beröra de gårdar, som varit föremål för speciella uppgörelser - icke den helt säkert långa rad af ärfda egendomar, som utan transaktioner stannat hos honom. Huru ofullständig den belysning är, som lämnas af det bevarade materialet, visas föröfrigt af handlingarna själfva. De flesta af de gårdar, som han enligt brefven öfverlätit till andra, omtalas ingenstädes såsom förvärfvade, och samma är förhållandet med de flesta gårdar, som nämnas i handlingarna från den stora räfsten efter hans död. Oftast är det endast gårdsdelar, som nämnas i de bevarade brefven, men då flera omständigheter tyda på, att han ägt större delar af samma gårdar, vittnar också detta om materialets ofullständighet. Svårigheten att bedöma omfattningen af hans besittningar gäller i

första hand hans arfvegods. En och annan gång omtalas det att gårdar, som han öfverlätit, genom arf kommit i hans ägo, men det är ytterst sällan som detta sker. Tämligen säkert är dock, att han genom arf lagt grunden till sin förmögenhet, och att han från sina förfäder förvärfvat jord just i de landsdelar, där han sedermera ytterligare utvidgat sin egendom. Hans faders mödemesläkt tillhörde den rika Uplandsadeln, som hade jordagods öfverallt i Mälardalens provinserna, hans egen mödernesläkt hade sina stamgods i Östergötland och Småland med reminiscenser från de gamla kungafamiljernas egendomar, och hans moder öfverlät till honom hvad hon ärfte efter sin andre man. Det mesta har han dock fått genom eget förvärf, såsom han också sitt testamente uttryckligen framhåller.. Trots det att han till sin familj blott testamenterade en ringa del af hvad han ägde, säger han sig dock ha gifvit sina närmaste långt mera än han själf ärfte.

69. Del af bultlås med nyckel.
Funna vid Bjärkakolm 1914.

Om man får döma af de bevarade brefven, så har Bo Jonsson koncentrerat sina egendomsförvärf till de nämnda provinserna i "östra Sverige, med den starkaste anhopningen i Östergötland och Södermanland och med en något svagare förtoning uppåt Upland, Västmanland och Nerike samt nedåt Kalmar och Jönköpings län. I Västergötland, Halland, Dalarna och Finland har han också haft egendomar, men dessa tyckas blott ha varit enstaka utposter utan direkt anslutning till de större komplexen¹.

Bo Jonssons egendomsaffärer tyckas ha börjat först i slutet af 1360-talet, således då hans politiska bana redan fått sin bestämda riktning.

1 Källorna till nedanstående uppgifter om Bo Jonssons egendomsaffärer äro, då intet annat angifves, upptagna i Bilaga A. till detta arbete (sid. 339). För hvarje gård eller socken, som i beskrifningen omtalas, hänvisas till åtminstone ett bref. Denna källförteckning är dock ingalunda uttömmande för upplysning om Bo Jonssons transaktioner. Dels upptages i regel endast ett bref för hvarje gård eller socken, dels omnämnas i regel icke de många bref, som beröra andra gårdar än de i beskrifningen omtalade.

Dessförinnan förekommer i bevarade handlingar hans namn blott vid några mindre jordförvärf under åren 1356 och 1360¹.

Hans intresse för det timliga goda framträder dock tillräckligt tydligt redan dessförinnan. Öfverlåtelsen af hertig Bengts gods 1359 förutsatte således, att han redan lämnat konung Magnus penningförsträckningar, och de gårdar, som han genom donationen erhöll, gåfvo också ett betydande tillskott till hans domäner.

De processer, i hvilka han vid denna tid invecklades, gällde också ekonomiska uppgörelser. Om tvisten med svågern Peter Porse rörande de märkvärdiga arfsanspråken efter hustrun är redan taladt. Några år efter denna händelse tvistade han med arfvingarna till fru Ingeborg Ulfsdotter - hertig Bengts enka och den mäktige Karl Ulfssons syster - om äganderätten till den i Götaskären liggande Thorön, hvilken hertig Bengt skulle ha förverkat till konung Erik och denne sedermera sålt till fru Ingeborg. De kraf, som Bo Jonsson framställde såsom innehafvare af hertigens förlänningar, blefvo emellertid ej af rätten godkända, utan tilldömdes jorden fru Ingeborgs arfvingar af de herrar, som af konungarna Magnus och Håkan voro befullmäktigade att afdöma tvisten. Det skedde föröfrigt endast några dagar förrän Håkan under Bo Jonssons medverkan valdes till Sveriges konung, således i februari 1362².

Nästa gång ett bevaradt bref talar om en egendomstransaktion af Bo Jonsson är ej förrän 1366. Han köper då af riddaren Jon Dansson (stolpe) dennes jord i Skilberga i Vårdsnäs socken. Äfven vid ett annat tillfälle skall han ha förvärfvat en del af samma gård jämte den därunder liggande Bosholmen i Rengen³.

Följande år sker så bytet med Johan Petersson, då Bo Jonsson lämnar ifrån sig egendomar i Skärkinds socken mot en attung i Bjärka m. fl. jordområden i Wist. Dessa förvärf stå tydligen i samband med Bo Jonssons egen bosättning i socknen, då han såsom lagman i Östergötland fått sina lokala intressen allt fastare knutna till denna landsända. Under åren 1369-1371 utvidgas ytterligare komplexet omkring Bjärka genom ett flertal förvärf i Wist socken, eller genom införlifvande af enstaka gårdar i angränsande socknar, såsom Grebo, Åtvid, Värna, Hägerstad och Västra Eneby.

1 Perg. 1356 9/4 (UB.) och 1360 30/1 (Link. Bibl.). Enligt Histor. Geogr. Stat. Lexikon skall Bo Jonsson 1352 ha köpt jord i Skeda socken. Något bref därom är ej päträffadt, men måhända har det funnits tillgängligt för arbetets författare, som synes ha ägt en sällsynt förmåga att uppspara belysande dokument.

2 Dombref 1362 5/2 (RA), tryckt hos Rabenius, De Westrogotice Legiferis (1788). Jfr Louise Stenbock, Thorönsborg (1913).

3 Jon Danssons bref 1366 14/4 (Link. Bibl.). Det andra brefvet finnes endast förtecknad i Margareta Grips bok (Trolleholm). Det datum, som där angifves, 1330, måste dock anses oriktigt, då det ligger mer än 20 år före det äldsta bevarade bref, där Bo Jonsson omtalas.

Äfven till andra delar af Östergötlands lagsaga utvidgar han vid denna tid sitt jorodområde. För detta ändamål uppoffrar han en hel del af sina egendomar i Upland, hvilka måhända ärfts från fadern efter att förut ha sammanhört med Ramfrid Göstafsdotters domäner. Vid ej mindre än två byten år 1369 afyttras sålunda ett flertal uppländska gårdar. Genom uppgörelse med riddaren Karl Ulfsson (sparre) erhåller han kompensation i Östergötland och Södermanland, medan Nils Ketilsson i utbyte för en del Uplandsgårdar lämnar honom jord på Öland och i Kalmar län¹. Vid denna tid skaffar han sig också fast fot i Tjust, där han förvärfvar det mesta af Erengisle Sunessons tillhörigheter i trakten, ytterligare förökadt med områden invid Västervik och Mönsterås, där modern Ingeborg Bosdotter upplåter sin egendom². Uppåt Östergötland gör han samtidigt förvärf i Östkind och Hammarkinds häraden. Äfven i närheten af Stockholm, hvars slott han vid denna tid innehar, söker han utvidga sina förbindelser genom jordaköp i Danderyds och Ekerö socknar. Till och med af konung Albrekt får han vid denna tid några gårdar i afbetalning på en skuld, som konungen ådragit sig i samband med Bo Jonssons redovisning för Stockholms fögderi. Tydligt är, att de flesta af dessa uppgörelser varit led i en sträfvän mot koncentration, afsedd att möjliggöra ett praktiskt utnyttjande af jordegendomarna. Under de därpå följande åren 1372-1375 tyckes Bo Jonsson ha iakttagit ett anmärkningsvärdt lugn och så godt som afhållit sig från egendomsaffärer - om man nu får döma af de bevarade handlingarna, hvilkas försvinnande fåtal just under dess. a år dock kan bero på någon tillfällig omständighet vid handlingarnas bevarande. Från dessa år finnas nämligen endast två bref som angå hans transaktioner, båda från 1373 och båda berörande egendomar i Upland. Märkligt nog sammanfaller denna period med de första åren efter fredsslutet, då också landet åtnjöt relativt lugn och kraftanspanningen mellan Albrekt och stormännen ännu ej tagit sig så afgörande uttryck. Det är som om han under denna lugna tid ville samla sig och utforma sina idéer. Från och med 1376, då Bo Jonsson genom drotsämbetet utan tvifvel stärkt sin sociala ställning och genom förvärf af hertig Albrekts förlänningar börjat lägga en än starkare grundval för sin makt, söker han ånyo utvidga sina jorodområden. I ständigt crescendo och med en ofta jäktande nervositet uppdrivas nu hans egendomsaffärer till en intensiv omfattning, som år 1384 tyckes nå sin kulmen, men sedermera fortsätter ända till hans död.

1 Jordabytet med Karl Ulfsson 1369 13/1 (Hildebr. afskr.). Nils Ketilssons bref 1369 31/8 (Hildebr. afskr.). Jfr 1370 2/3 (RA).

2 Erengisle Sunessons bref 1368 återopadt i Margareta Grips bok (Trolleholrn). Ingeborg Bosdotters bref 1370 '5 (Link.). Bytesbref med Syunde i Vestervik 1370 4/5 (Link.).

Tydligt är, att denna rörelse står i samband med hans växande inflytande på den inre politiken och med den täflingskamp med konung Albrekt, som når sin kraftigaste utveckling just under dessa år. I ökade rikedomar ser han verksamma maktmedel, och genom en lokal anpassning af sina egendommar skaffar han sig tillgång till viktiga knutpunkter, egnade att både strategiskt och ekonomiskt stödja hans makt. Med planmässig beräkning sammanför han gårdar till stora godskomplex, placerade i olika delar af de vidsträckta områden, inom hvilka han opererar, och därvid lägger han sig särskildt vinn om att få besittningar omkring de färdevägar till både lands och vatten, som kunna tjäna hans speciella syften. Likaväl som länsförvärfven ingår insamlandet af jordegendommar i hans politik.

Men samtidigt med att han sålunda söker skapa stora jordområden, griper han också in för att utnyttja själfva omsättningen såsom en direkt inkomstkälla. Sålunda gör sig ett rent spekulativt syfte allt starkare gällande, då han organiserar sina egendomsaffärer äfven såsom handelsrörelse för ett tillfälligt utnyttjande av vinstchanserna. Gårdarna få alltmera karaktären af omsättningsobjekt, då de stundom säljas eller bortbytas omedelbart efter det att de kommit den nye ägaren till handa. Ofta uppträder han själf endast som förmedlare eller tillgodogör sig under annan form vinsten som mellanhand, och en och annan gång återtar han gårdar, som han vid föregående tillfällen afhändt sig.

Formen för uppgörelserna kompliceras också under den fortgående utvecklingen mot spekulationsaffär. Mestadels är det vanliga köp och byten som förekomma, men ibland köper han äfven arfsrättigheter eller på annat sätt förvärfvade anspråk på jord. Vid köpen erlägges betalningen vanligtvis i penningar, antingen kontant eller genom anvisningar, men stundom också i naturprodukter eller tjänster. Någon gång förbinder han sig också att för de erhållna godsens utbetala lifstidspensioner af bytena, som spela en dominerande roll vid transaktionerna, afse nog i flertalet fall en konsolidering - vare sig han vill för egen räkning samla godskomplex eller han vill öka jordens värde genom en praktisk skiftesförrättning - men ofta ger nog den tillfälliga spekuleringen utslaget äfven här, då han mäter jordlotternas värden mot hvarandra för att vid en ny omsättning kunna få en ökad vinst. Till betryggande af säkerheten anlitas ofta skiftesmän vid de större bytena, medan enklare uppgörelser ske utan mellanhand.

Många egendommar ha också stannat i hans hand som oinlösta panter, ställda som säkerhet både för penningar, för utlofvade varuleveranser och för resterande utskylder. Särskildt härvidlag har hans hänsyns-

1 Perg. 1384 27/10 (UB).

löshet tagit sig mångfaldiga uttryck, då han på hvarjehanda sätt användt sig af sina medmänniskors trångmål. Till och med som län har han innehaft gårdar, afsedda att vid hans död återgå till ägaren¹. Ju mera hans rikedomar växa, desto mera anlitas han också som långifvare både af staten och enskilda, hvarvid som säkerhet lämnas både jordegendomar och värdepapper². Äfven penningdepositioner tyckes han ha mottagit för avslutande af uppgörelser för andras räkning, samtidigt med att han också skuldsatt sig för att inlösa sina förbindelser. I intimaste samband med hans affärer står hans ökade förvärf af förläningar, då han just vid denna tid lägger under sig statsinkomsterna i en förut oanad omfattning. Inbetalningarna eller de förpliktelser, han genom -länen ikläder sig för byggnadsarbeten och förvaltningsanordningar, försorsaka äfven skuldsättningar, och tydligen är det på sådana han syftar, då han i sitt testamente talar om skulder »å riksens vägnar». Efter hans död hade staten ännu hos honom en betydande fordran för Åbo län³. På detta sätt kompliceras hela hans affärsrörelse, och de fasta egendomarna blifva icke längre mätare på hans förmögenhet, utan ingå endast bland tillgångarna i omsättningen. I hvarje fall får han som storfinansiär en fullkomligt dominerande ställning inom den privata hushållningen, samtidigt med att han under skiftande former samlar statsprerogativen i sin hand. Att i detalj följa utvecklingen af Bo Jonssons egendomsaffärer under denna period skulle föra alldeles för långt, äfven med den nödvungna begränsning, som materialets ofullständighet förestafvar. Ej ens en förteckning på hans förvärf och öfverlåtelser kan upprättas, då för gårdarnas identifiering fordras ej blott en minutiös granskning af vederbörande handlingar, som ofta endast äro bevarade i dåliga afskrifter, utan också ett jämförande studium af uppgifter från andra tider. Ännu mindre är det möjligt att försöka urskilja de motiv, som i de särskilda fallen legat bakom hans transaktioner, fastän kanske de otaliga uppgörelserna skulle hvar för sig kunna lämna stoff för en skildring af intresse. För hvarje år är det en massa gårdar eller jordlotter, som passera genom hans händer, och stundom avslutas flera stora uppgörelser på samma dag eller med endast några få dagars mellanrum. Från år 1384 äro sålunda till vår tid bevarade ej mindre än 20 bytesbref, 20 köpebref, 2 andra förvärfsbref och 2 öfverlåtelsebref af Bo Jonsson. I de 37 fall, då gårdar i breffen äro namngifna, uppgår antalet förvärfvade gårdar eller jordlotter till omkr. 150 och de öfverlåtna till omkr. 90, hvadan sålunda enbart dessa bref representera bortåt 300 gårdar, som gått genom hans händer. Då Bo Jonssons hufvudintresse - trots affärens spekulativa läggning - för visso varit att konsolidera egendomarna och skapa

1 Perg. 1385 14/8 (RA). 2 Bref 1378 24/5 (UB). 3 Bref 1387 23/6, (Styffe Bidrag I: 83).

komplex med en fast och naturlig begränsning, har han byggt vidare på den grund, som redan förut var lagd och fullt planmässigt sträfvat att sammanföra gårdar till jordagods. Men vid sidan därom har han gifvetvis också förvärfvat utposter i nya trakter för att öfverallt vinna insteg och inflytande, för att skaffa goda stödjepunkter vid sina politiska förehafvanden eller för att säkerställa sin besittningsrätt och jordens afkastning i händelse af olyckor och missväxt i vissa landsdelar.

Utanför de ofvan angifna landskapen tyckes han dock endast undantagsvis ha dragit gränserna för sina besittningar. Fortfarande röra sig hans köp och byten hufvudsakligen om egendomar i östra Sverige, om också alldeles nya sträckor dragas inom sfären för hans förvärf. Inom dessa landskap kan däremot en viss förskjutning iakttagas, då han - i samband med sin af politiska skäl förestafvade sträfvan att komma närmare Stockholm - allt starkare samlar sina egendomsintressen i Södermanland, medan förut Östergötland tagit lejonparten af hans intresse.

Under dessa år är det sålunda han förvärfvar de egendomar vid Mälaren, på hvilka han anlägger sitt frejdade Gripsholm. Genom ett flertal uppgörelser under åren 1377-1380 tillbyter han sig Näsby och Finstad jämte andra gårdar i Kärnbo socken, och redan 1381 kan han utfärda bref å den nybyggda borgen¹. Det närliggande Näsby i Taxinge socken förvärfvar han också vid denna tid genom bytesuppgörelser med Karl Ulfsson (sparre) och biskop Tord i Strengnäs m. fl. Vid ett af de många byten, han avslutar med biskop Tord, kommer han i besittning af Mälsåker i Södermanland jämte ett flertal gårdar i Östergötland och jordlotter ända upp i Dalarne.

I Bälinge, Tystberga och Lästringe socknar i Södermanland insamlade han också under dessa år betydande egendomar genom uppgörelser, som fortgingo under en längre tid. Därvid lade han tydligen grunden till det stora Sundboholmset, som omfattade hufvud delen af de nämnda tre socknarna. Visserligen skall, enligt gängse uppgifter, detta gods ha tillhört den spk. Hammerstadsläkten, hvarefrån det genom arf säges: ha gått till den yngre Gripsläkten. Ett närmare studium af handlingarna visar, emellertid, att visserligen Magnus Ingevaldsson af Hammerstadsläkten vid midten af 1300-talet ägde Sundbo, men att Bo Jonsson sedermera sammanförde det stora komplexet. Tydligen är det från honom, som det genom arf kom till den yngre Gripsläkten, hvilken ägde det på 1500-talet, då det uppdelades på Björksund och Nynäs. Själfva Sundboholm tillbytte sig Bo Jonsson 1383 från Niclis Gedde, som äfven lämnade honom

1 Flera bref om förvärfven i Kärnbo szn återfinnas i vidimation 1414 i Danska Riksarkivet. (Karlssons afskr. Svenska RA). Ett köpebref 1381 14/5 utf. Gripsholm (RA).

70. *Stockholm med Lidingö i bakgrunden 1530-talet.*
Oljemålning i Storkyrkan, Stockholm

en del andra gårdar i trakten. Vid sidan om denna uppgörelse förekommo åtskilliga andra, rörande gårdar i samma socknar - med Ingeborg Fadersdotter, Staffan Stangenberg, Anders Matsson, Finvid Finvidsson m. fl. - tydligen förestafvade af en bestämd stråfvän mot en egendomskonsolidering härstädes.

Uppe i Stockholmstrakten gjordes också flera förvärf under dessa år, hvaribland kan nämnas en stor del af Lidingön, som han erhöll 1379 genom byte med Birger Ulfsson (lejon) och 1381 genom köp från en kanik i Upsala¹. I trakter, där han förut afhändt sig egendom, gjordes nu åter förvärf, exempelvis i bygderna norr om Mälaren, där han bl. a. tillbytte sig ett flertal egendomar från Bengt Udsson². Bland hans otaliga uppgörelser längre nedåt landet kan förtjäna nämnas förvärfvet af Bro, det nuvarande Brokind i Vårdnäs socken, som anslöt sig till det komplex, han bildade i Wist socken omkring sjön Rengen. Gården, som tyckes ha varit ett gammalt Folkungagods, såldes jämte en hel del andra jordar i socknen år 1379 af fru Helga Anundsdotter (snebjergke), som varit gift med konung Valdemars sonson Valdemar Eriksson och efter dennes död blifvit omgift med Yia (Joar el. Ivar) Königsmark. Köpet tyckes ha skett under dramatiska omständigheter, åtminstone om man får döma af tvister och anspråk, som väcktes efter Bo Jonssons död, då det påstods, att fru Helga skulle med hugg och slag af sin man herr Yia ha tvungits att sälja gården. Att papperen icke voro klara, tyckes framgå af den försäkran Bo Jonsson ansåg sig behöfva äfven från sonen Erik Valdemarsson, att försäljningen skett med dennes samtycke. Förmodligen var det de osäkra rättsförhållandena, som gjorde att Bo Jonsson under de följande åren trasslade med egendomen. År 1383 bortbytte han den till Johan Molteke, och tre år efteråt återköpte han den ånyo. Gården tyckes tidvis ha varit Bo Jonssons sätesgård, och efter hans död blef den ett centrum för arfvingarnas besittningar i dessa trakter, såsom senare skall omtalas³.

Vid ett stort byte med Vadstena kloster år 1383 afhände han sig bl. a. strömmarna vid Motala jämte en mängd tomter därstädes, men fick i stället vattenrättigheter vid Norrköping, som af någon anledning passade honom bättre. I närheten af sistnämnda stad låg Ringstada med Ringstadaholm, som han några år dessförinnan förvärfvat från Erik Valdemarsson (ofvan sid. 170).

1 Perg. 1379 25/7 (RA) samt afskr. i Viks arkiv, i hvars förteckning det dock är feldateradt 1370 3/8. Jfr bref 1381 14/5 (RA).

2 Bref 1384 1/3 (UB).

3 Köpet från Helga Anundsdotter afslöts 1379 8/9 (Link. Bibl.), då äfven Erik Valdemarssons intyg utfärdades (Link. Bibl.). Handlingarna i målet äro sedan refererade i vittnesbref på 1530-talet i Stureska copieboken å (nu i Lunds Univ. Bibl.); se Wieselgren De la Gardieska arkivet II s. 3. - Johan Moltekes köpebref 1383 1/1 (Link. Bibl.). Densammes försäljningsbref 1386 2/2 (Link. Bibl.).

Då Bro bortbyttes till Johan Molteke, erhöll Bo Jonsson i stället en mängd gårdar i Tjust, där han just höll på att skapa ett annat af sina stora komplex omkring Vinäs sätesgård. Äfven från den nyssnämnde Erik Valdemarsson tillbytte han sig i dessa trakter flera egendomar, som säkerligen varit Folkungagods. Magnus Porses enka Elin Gregersdotter afstod också till Bo Jonsson jord i Lofta, Ed och Ukna socknar, men också här tyckes han ha öfvat någon påtryckning, eftersom parternas ättlingar ännu 50 år efteråt tvistade om egendomarna. Bland personer, som lämnade sina bidrag till konsolideringen härstädes, kunna i öfrigt nämnas Birger Ulfsson, Gustaf Matsson, Peter Tomasson, Ingemund Agmundsson och borgaren i Västervik Syunde Ragvaldsson, som ganska ofta hade egendomsaffärer med Bo Jonsson. Den sistnämnde tyckes ha varit ägare till delar af Vinäs, eftersom han var gift med en ättling till en af gårdens tidigare ägare Magnus Karlsson (stjerna)¹. Äfven Askaby kloster afstod till Bo Jonsson flera gårdar i Tjust. Hvilket år själfva Vinäs kom i hans ägo är ovisst, men säkert är, att han redan tidigt förvärfvade flera utgårdar, och att Vinäs såsom arf innehades af sonen². Vid sina köp- och bytesuppgörelser, om hvilka här endast några sporadiska antydningar kunnat lämnas, trädde Bo Jonsson i förbindelse med de flesta af samtidens ledande män. Bland personer, med hvilka han under dessa år hade större uppgörelser, kunna sålunda, utom de redan nämnda, förtjäna antecknas: Sten Bengtsson (bjelke), Ödgisle Sonason (tre hjärtan), Erengisle Nilsson (klufven sköld), Ragvald Magnusson (Vinstorpaätt), Bengt Philipsson (ulf), Erland Matsson (sparre), Harald Bagge (tre liljor) och Johan Holmstensson (rosenstråle). Ofta nämnes också Peter Ålänning, rådman i Stockholm och känd som en af de svenskar, hvilka utsattes för hättebrödernas framfart vid konung Albrekts fall. Utom Askaby ha också de öfriga klostren i dessa trakter gjort omfattande byten med honom, både Alvastra, Skenninge, Vadstena, Vårfruberga och Eskilstuna. Ett flertal kaniker och andra präster, särskildt i Linköpings stift, ha använt sig af hans tjänster, och vid ett tillfälle pantsatte en kanik hela sin prebenda för 100 mark³. Vid sidan om biskop Tord och hans domkyrka ha äfven domkyrkorna i Upsala, Västerås, Linköping och Åbo stått i affärsförbindelse med honom, både genom jordöfverlåtelser och direkta penningtransaktioner. Sålunda har han hos ärkebiskopen i Upsala haft stora fordringar, som inbetalts kort före hans död⁴. Å andra sidan talar han i sitt testamente om skulder

1 Handlingar åberopade hos Ada Rydström, Boken om Tjust (1922).

2 I Margareta Grips bok (Trolleholm) säges att Bo Jonsson köpte Vinäs samma år han dog, fast hon för dessa händelser anger årtalet 1389. Bref af Knut Bosson är utfärdadt å Vinäs 1405. Jfr nedan sid. 348.

3 Perg. 1382 6/8 (Link. Bibl.) 4 Perg. 1386 15/2, 1386 20/3 (RA).

till biskopar och domkyrkor, hvilka han åsamkat sig vid förvärfvet af sina förläningar.

Om man söker lokalt sammanställa alla de uppgifter, man har om Bo Jonssons egendomar, får man onekligen en imponerande bild af hans verksamhet. Visserligen är det icke möjligt att afgöra, huru stora hans besittningar voro vid någon viss tidpunkt af hans lif, och visserligen ger oss det ofullkomliga materialet endast möjlighet att känna de af hans gårdar, som varit föremål för särskilda transaktioner, men trots denna begränsning kan en sammanställning dock vara nog så belysande. Den ger oss i hvarje fall uppgift om minimum af egendomar, med hvilka Bo Jonsson såsom ägare åtminstone vid något tillfälle haft att skaffa. Och de siffror, som därvid erhållas, äro verkligen egnade att bekräfta den genom århundraden fortfarande uppfattningen, att Bo Jonsson ej blott var den rikaste mannen på sin tid, utan också en af de rikaste, som någonsin verkat i vårt land - om också förmögenheten svårligen kunde uppskattas i disponibla tillgångar.

En sammanräkning af de gårdar, af hvilka han enligt bevarade handlingar vid något tillfälle varit i besittning, ger en summa af bortåt 1500 gårdar, fördelade på omkr. 340 socknar i de landskap, som här ofvan nämnts. Med säkerhet skulle båda dessa siffror kunna betydligt utökas, om man kände namnen på alla hans gårdar. Visserligen inräknas i dessa summor äfven gårdar, som han afhändt sig, men då hans förvärf varit långt flera än öfverlåtelse, behöfva de anförda siffrorna - om man tänker på, att det blott är en del af hans transaktioner, som här afses - med all säkerhet icke undergå någon reduktion nedåt för att gifva uttryck för hvad han på en gång verkligen ägt. Tvärtom kunna de nog betraktas såsom minimisiffror. Att finna någon lämplig jämförelsepunkt för bedömande af dessa siffrors relativa värde, är icke lätt, då materialet ligger alltför oklart och föröfrigt jämförelser alltid halta. Söker man sammanställa de uppgifter man har om andra herremäns egendomsaffärer vid denna tid - en Karl Ulfssons eller Erengisle Nilssons - så får man i hvarje fall afsevärdt lägre siffror, som icke tåla den ringaste jämförelse med Bo Jonssons. Domkyrkornas och de gamla klostrens besittningar ligga också alltför oklara för att kunna lämna stoff för distinkta iakttagelser. En af de rikaste institutionerna under medeltiden, Vadstena kloster, hade enligt de beräkningar, som verkställts med ledning af jordaböcker, i sin ägo bortåt 900 gårdar, belägna i olika delar af landet nerifrån Småland uppåt Dalarne. Men dessa voro förvärfvade under generationers nitiska hänförelse för ett ideellt mål och kunna således icke jämföras med det som en man på några år sammanbragte för egen räkning. Ej heller kan man anställa någon jämförelse med den

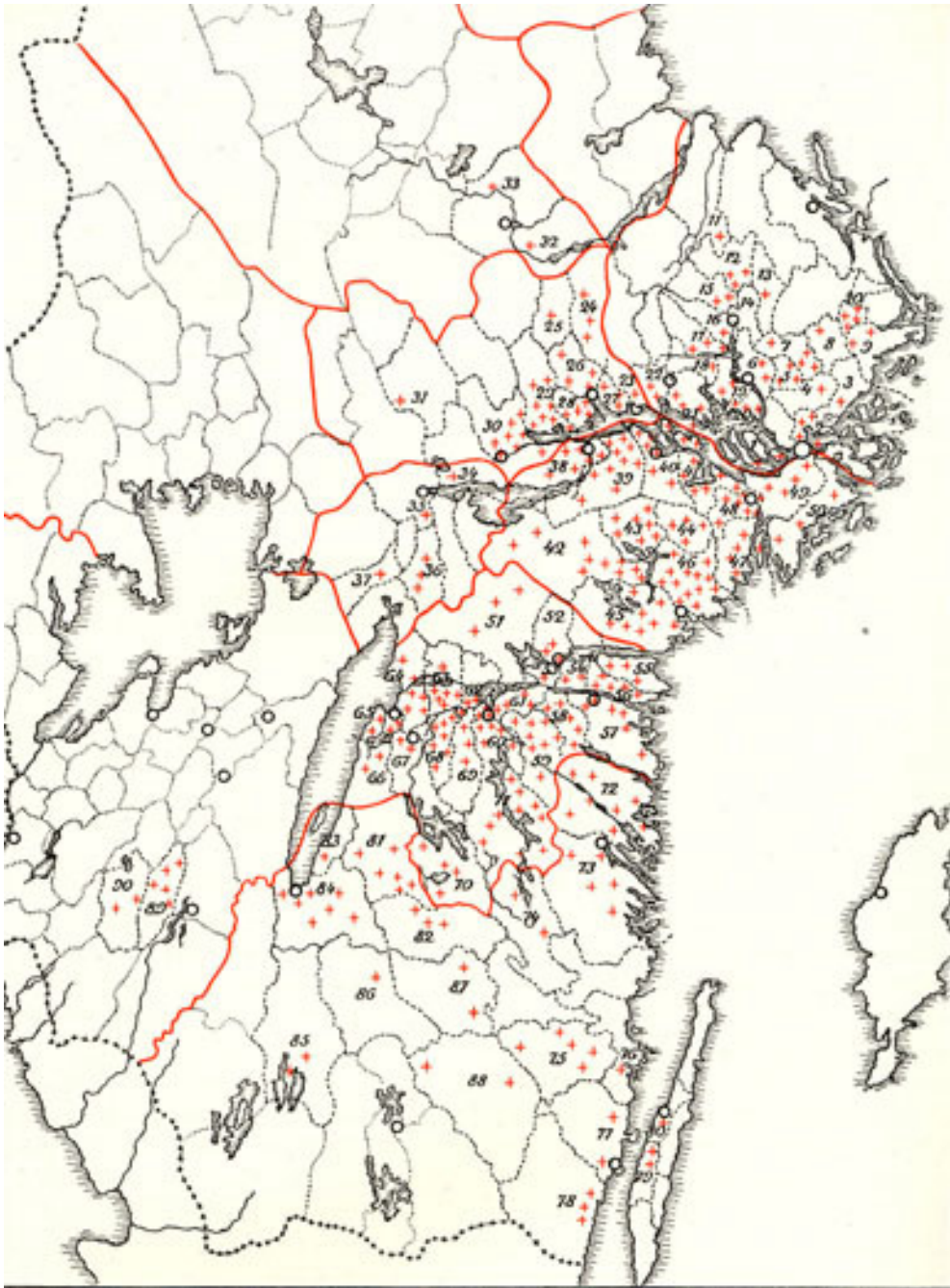
rörelse, som drefs af de samtida handelshusen på kontinenten - Hansan eller de i Sydtyskland framväxande. Dessa hade sin spekulation grundad på rörliga objekt, som ej kunna ställasri paritet med de föremål, som omsattes af Bo Jonsson.

För en jämförelse ligger det däremot närmare till hands att tänka på de landsträckor, som de svenska herremännen ägde på 1500- och 1600-talen och om hvilka uppgifter finnas i åtskilliga jordaböcker. En samling på 600 à 700 gårdar var nog ej ovanlig för de grefliga dignitärerna, och i 100 socknar kunde, såsom senare skall visas, en rik jorddrott i en ej alltför framskjuten ställning ha sina gårdar fördelade. För visso har dock ingen af dessa uppnått samma siffror som Bo Jonsson.

Den enda svenska samling af jordagods, inför hvilken Bo Jonssons rikedomar otvifvelaktigt ställas i skuggan, är de Gustavianska arf- och egnegodsen, som också samlades af en enda man under en målmedveten sträfvan. Dessa gods uppgingo vid Gustaf Vasas död till mer än 5000 gårdar, hvilkas antal sedermera dock betydligt reducerades¹. Det är emellertid att märka, att -denna samling kunde blifva så betydande tack vare en fullkomligt revolutionerande omskapning af landets religion, och tack vare statsåtgärder, som på ett sinnrikt sätt förmådde tillgodose det enskilda förvärfvintresset jämsides med statens. Bo Jonsson däremot hade vid samlande af sin förmögenhet endast att bygga på den lagstiftning och den rättsuppfattning, af hvilken alla andra hade den formella möjligheten att använda sig lika väl som han - låt vara att han på ett mera ogeneradt» sätt tillämpade lagens bud. Hans egendomsförvärf var liksom hans jakt efter förlänningar ett uppsagningsarbete med anlåtande af alla de medel, som stodo till buds.

Just däri, att förvärfvven gjordes under gängse former, men likväl blefvo så betydligt mera omfattande än andra samtida, ligger den enastående företeelse, som väckte samtidens undran och som sedermera generationer igenom behärskat folkuppfattningen såsom det fenomen, den i själfva verket var. Endast detta, att på en tid, då landskapen knappast ännu voro politiskt eller rättsligt sammangjutna och då ett ordnad kommunikationsväsen ännu icke hunnit hägra ens för inbillningen, kunna träffa uppgörelser om så många köp och byten i hundratals socknar på ett område af hundratals mil, vittnar om en organisationsförmåga af enastående mått. Vare sig det gällde köp eller byten, kräfdes värderingar och undersökningar, lagfartsförrättningar och aftal af hvarjehanda slag. Om också krafvet på precision härutinnan var långt mindre än i våra dagar, så var det dock icke lätt att exekvera detta arbete på en tid, då kontakten

1 Jfr J. A. Almquist, Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523-1630. I (Stockholm 1917).

71. Socknar där Bo Jonsson haft egendom.
Karta upprättad 1923.

mellan bygder och människor var uppslitande och tung. Man tvingas nästan att förutsätta en rent intuitiv förståelse för gårdarnas värde, då man beaktar de ändlösa uppgörelserna om egendomar i vidt skilda trakter. Och likväl var detta enskilda förvärfvarsarbete endast en del af lufsuggiften. Vid sidan därom hade han att tillskansa sig och förvalta de stora länen, som sträckte sig öfver hela riket, och att i oförlätlig kamp utnyttja alla möjligheter för att öka sitt inflytande på rikets angelägenheter. Att hela rörelsen med dess väldiga bredd både framdrefs och uppbars af honom själf - utan markeradt stöd af ideella sträfvanden eller af annan prestige än den, som den själf förvärfvade makten gaf - ställer hans personliga kraft i desto skarpare dager.

Om till sist, såsom afslutning på redogörelsen, en rundvandring skall göras i bygderna från Upland nedåt södra Sverige på spaning efter gårdar, som en gång tillhört Bo Jonsson, så lämnar denna tillfälle till mångsidiga utflykter till snart sagdt alla vinklar och vrår af de vida landsträckorna.

Till ledning kan vidstående karta göra tjänst, då därstädes häradsindelningen är genomförd och alla socknar, där Bo Jonsson haft egendom, äro med ett rött kors markerade¹. Märkenas täthet behöfver dock ej vittna om, att hans egendomar just här förtätat. I vissa mindre socknar, hvilkas kyrkor ligga nära hvarandra, kan han blott ha haft enstaka egendomar, medan däremot andra, glest bebyggda socknar kunnat så godt som helt och hållet ha varit i hans ägo. Det bör också observeras, att han icke haft äganderätt i alla dessa socknar samtidigt, utan att han ofta förskjutit sina egendomsintressen från den ena socknen för att förflytta dem till en annan, liksom det ytter-

1 För sockennamn och källor hänvisas till förteckningen å. sid. 339, där också ett flertal gårdar äro uppräknade. Kartans nummer beteckna härader sålunda:

1. Färentuna, 2. Danderyds skeppsl., 3. Åkers skeppsl., 4. Vallentuna, 5. Seminghundra, 6. Ärlinghundra, 7. Långhundra, 8. Sjuhundra, 9. Frötuna, 10. Lyhundra, 11. Örbyhus, 12. Norunda, 13. Rasbo, 14. Vaksala, 15. Bälinge, 16. Ulleråkers, 17. Hagunda, 18. Lagunda, 19. Håbo, 20. Bro, 21. Trögds, 22. Åsunda, 23. Ytter-Tjurbo, 24. Öfver-Tjurbo, 25. Vagnsbro, 26. Norrbo, 27. Siende, 28. Tuhundra, 29. Snefringe, 30. Åkerbo, 31. Lindesoch Ramsbergs, 32. Folkärna, 33. Hedemora, 34. Glanshammars, 35. Örebro, 36. Kumla, 37. Grimstens, 38. Vesterrekarne, 39. Österrekarne, 40. Åkers, 41. Selebo, 42. Oppunda, 43. Villättinge, 44. Daga, 45. Jönåkers, 46. Rönö, 47. Hölebo, 48. Öknebo, 49. Svartlösa, 50. Sotholms, 51. Finspånga läns, 52. Bräbo, 53. Memrnings, 54. Lösings, 55. Östkind, 56. Björkekind, 57. Hammarkind, 58. Skärkind, 59. Bankekind, 60. Hanekind, 61. Åkerbo, 62. Gullbergs, 63. Bobergs, 64. Aska, 65. Dals, 66. Lysings, 67. Göstrings, 68. Vifolka, 69. Valkebo, 70. Ydre, 71. Kinda, 72. Norra Tjust, 73. Södra Tjust, 74. Sevede, 75. Handbörds, 76. Stranda, 77. Norra Möre, 78. Södra Möre, 79. Algutsrums, 80. Slättbo, 81. Norra Vedbo, 82. Södra Vedbo, 83. Vista., 84. Tveta, 85. Östbo, 86. Västra h. i Njudung, 87. Östra h. i Njudung, 88. Uppvidinge, 89. Ås, 90. Vedenshärads.

ligare bör understrykas, att hela redogörelsen hvilar på ett ofullständigt material.

I den egentliga Roslagsbygden är det ej så synnerligen många gårdar, man vid sin vandring påträffar. Enstaka fynd i Frötuna och Fasterna socknar tyda på att Bo Jonsson i sin ägo haft åtminstone en del af Rånäs och Björnös nuvarande domäner. Om hans rätt till Västerlisa och Lilla Penningby i Länna socken fördes tvister efter hans död. I Husby-Lyhundra har han ägt delar af Sundsta sätesgård och inåt Gottröra, Skepptuna, Frösunda och Össebygarn socknar har han också haft fast fot. Rickebyi förstnämnda socken och Hakunge och Stångberga i den sistnämnda äro exempel på hans besittningar härstädes. En gård »Djupavik i Åkerbo skeppslag», som han fick af konung Albrekt och sedermera till denne återlämnade, är måhända detsamma som Dyvik i Österåker socken.

Dessa egendomar anslöto sig utan alltför stora förskjutningar till de områden Bo Jonsson ägde på vägen mellan Stockholm och Upsala eller i trakten af sistnämnda stad. Längre norrut hade han däremot endast enstaka utposter, om man får döma af de bevarade brefven. I Vendel socken, ej långt från Dannemora, nämnas sålunda några gårdar, som tillhört Bo Jonsson, och äfven i Tensta, Björklinge, Erentuna och Rasbo påträffas egendomar, som kunna sammanställas med hans namn. Närmare Upsala hade han besittningar i Bälinge, Åkerby och Vaksala socknar liksom söderut i Upsala-Näs, Dalby och Västeråker. I den närbelägna Gryta socken låg Salnecke, som tillhörde honom. På andra sidan Ekoln vidtogo de sträckor, som förmedlade sambandet med gårdarna i Roslagen. Här kunna sålunda bland Bo Jonssons gårdar nämnas Kolhammar i Odensala, Bensta och Sälna, som numera tillhöra Skånelaholm, och slutligen det vackert belägna Steninge, där senare ett af våra ståtligaste herresäten uppväxte. Närmare Stockholm följa så delar af Danderyd socken och slutligen Lidingön, som han en tid tyckes ha ägt så godt som helt och hållet, med Gångsätra, Skärsätra, Hersby, Elfvik, Gåshaga och Sticklinge m. m. Ett »Viby i Lidingö socken», i andra samtida bref kalladt Viggby, är måhända identiskt med det nuvarande Viggbyholm på andra sidan Värtan. I anslutning till Lidingön lågo några öar vid stora segelleden, såsom J Höggarn och Fjäderholmarna, genom hvilka han behärskade inloppet till hufvudstaden, som just vid denna tid växte till betydenhet på grund af sitt ypperliga läge såsom utfartsort för hela Mälardalen.

Inåt Mälaren tyckes hans egendom ha utbredt sig med än jämnare och fastare konturer. Redan vid öarna utanför Brommakusten skymtar hans namn. Uppe i Bro härad har han ägt Önsta, Ullevi, Säbyholm och Tranbygge m. fl. egendomar. På andra sidan Björkfjärden kan nämnas Ekholmens sätesgård i Veckholm socken och

ett stycke längre bort vi Mälaren öarna Engsholmen och Arnö med Utö och Våppeby egendomar. Måhända har ett komplex sträckt sig uppåt Enköpingstrakten, där också i Tillinge och Svinnegarn socknar några gårdar nämnas bland hans tillhörigheter. Flera "af dessa öfverlätos 1369 till Karl Ulfsson, och antagligt är att de som arfvegods kommit i Bo Jonssons ägo, fast han bevisligen också förvärfvat en del genom våldsamma åtgärder.

Måhända har han kunnat åberopa arfsrätt äfven för egendomar, som inåt Västmanland utgjorde fortsättning på hans domäner. Här liksom i Upland är det framförallt kuststräckorna, som tyckas ha lockat honom. I mälarsocknarna inom Tuhundra och Snefringe häraden hade han sina starkaste försänkningar, fastän hans namn skymtar redan i Siende härad. I Kärrbo och Irsta socknar invid Mälaren har han sålunda ägt gårdar liksom i trakten af Västerås. Både Lundby, Västerås-Barkarö och Rytterne socknar ha tydligen lämnat material för en större samling gårdar, bland hvilka måhända Tidö varit hufvudgården. Det uppgifves nämligen, att han skall ha ägt denna egendom, som sedermera genom Axel Oxenstierna fick sin berömmelse, och fastän det ej lyckats att genom bevarade handlingar få denna uppgift bekräftad, förefaller den ej osannolik¹. Flera af de senare herregårdarna i dessa trakter ha också med visshet tillhört Bo Jonsson, såsom Almö, hvilket" nu ligger under Fullerö fideikommiss, samt Åsby och Giresta, som höra under Fiholms sätesgård - ej att förväxla med det likanämnda godset i Södermanland. Äfven vid kuststräckan i Munktorps socken ända bortåt Köping påträffas flera gårdar, som tillhört honom, liksom fallet är i socknarna kring sjelfva Mälarens spets, såsom Himmeta, Björskog, Torpa m. fl. ' Äfven inåt landet har hans komplex sträckt sig - öfver S:t Ilian, Skerike, Dingtuna, Svedvi, Säby, Kolbäck och Odensvi socknar med afläggare norröfver i Romfartuna, Skultuna, Fläckebo, Ramnäs, Sura, Västerfernebo, Sala och Möklinta m. fl. socknar. Däruppe har han bl. a. ägt Salbo, som gifvit namn åt det bekanta Salbohed.

Måhända har det varit malmfyndigheterna, som i dessa trakter spänt hans intresse. Samma dragningskraft harinog också förmått honom att söka insteg i Södra Dalarnes bergslag, där man vet att han haft egendom åtminstone i Stora Skedvi och Grytnäs socknar, således ej långt från Västmanlands gräns. Det Agastadafors i sistnämnda socken, som han tillbytte sig af biskop Tord, är uppenbarligen fallet vid det senare riksbekanta Avesta. Sannolikt är, att hans domäner häruppe haft en långt större räckvidd än de sporadiskt förekommande bytesbrefven gifva vid handen; I Dalarne tala brefven nästan utslutande om förvärf, medan han däremot i det inre Västmanland ofta

1. Uppgiften återfinnes i Histor. Geogr. Stat. Lexikon, där det säges att han 1386 ägt gården.

afyttrar egendom. Räfstetingshandlingarna efter hans död vittna emellertid om, att han också behållit egendomar i dessa trakter. Kastar man blicken längre västerut till det nuvarande Örebro län, så saknar man, märkligt nog, Bo Jonssons namn i de stora Bergslagsbygderna i länets norra del. Blott vid ett tillfälle talas om, att han af kronan hade i pant en hytta i Linde socken. I Nerike där- emot, i trakten af Örebro, har han innehaft flera gårdar, hvilka till synes varit spridda, men måhända sammanhängt på ett sätt, som vi ej numera kunna skönja. Då de ligga i landskapets östra del, kunna de mycket väl ha anslutit sig till Södermanlandsgårdarna. I Kumla socken förvärfvade han den gård, som gifvit namn åt Sanna hed, medan också en gård i det närliggande Hallsberg synes ha tillhört honom, eftersom den af hans barn sedermera bortförpantades. Esp- lunda säteri vid Hjälmarens strand, ett stycke norr om Örebro, ingick likaledes i den rike mannens domäner.

Bo Jonssons egendomar vid norra Mäljarstranden ha haft sin mot- svarighet vid Mälarens södra kust, där han också haft omfattande besittningar, egnade att förstärka hans makt öfver denna sjö, med dess växande betydelse såsom en pulsåder för trafiken. Södermanland var ju, näst Östergötland, den bygd, där Bo Jonsson starkast kon- centrerat sitt ekonomiska intresse, och särskildt vid kuststräckorna gjorde han här landvinningar, som tyda på en planmässig sträfvan att behärska de välbelägna bygderna.

Redan i Tumbo socken invid gränsen mot Västmanland har han ägt gårdar, som nu höra under Österby, och sedermera har sträckan fortsatt öfver Torshälla och Eskilstuna områden framåt längs Mäljar- stranden i Vallby, Sundby och Jäder socknar med förskjutningar inåt Österrekarne i Hammarby, Kjula, Barfva, Årila och så godt som alla socknar i häradet. Bland hans många egendomar härstädes kunna nämnas Hacksta (det nuvarande Ryningsberg), Rinkesta och Spånga inåt landet samt Kolsta och Ostra ute i kustsocknama. Då man vet, att han ägt flera gårdar, som numera höra under Fiholms och Lind- holms stora godskomplex - Almby, Berga, Malmö, Skäggesta, Säby m. fl. - är det ej otänkbart, att han lagt grunden till dessa stora egendomar, fastän bevarade handlingar ej tala om hans äganderätt till sj älfva hufvudgårdarna. Tillsamman med Tidögårdarna på andra sidan Mälaren har han kanske här haft ett omfattande komplex som förelöpare till det, som Axel Oxenstierna sedermera samlade i dessa trakter.

I Åkers härad har hans egendom fortsatt öfver Helgarö, Fogdö, Vansö, Härads och Åkers socknar, där bl. a. Vik _ under det nuvarande Hesselbyholm - Lagnö, Lottesta, Kumla och Berga kunna nämnas bland hans gårdar.

Ännu starkare koncentreradt har emellertid hans välde varit i Selebo

härad med dess ändlösa vikar och skär. I trakterna däromkring samlade han så betydande jordsträckor, att sannolikt hufvuddelen af häradet var hans egendom. Säkert är, att han i häradets alla socknar hade fast fot. Längst upp på Aspön har han sålunda haft Säby och Oppeby. I Öfverselö ha hans gårdar gränsat till Strengnäs biskopens praktfulla Tynnelsö och till det gamla Folkungagodset Algö, som vid denna tid tillhörde Vårfruberga kloster. I Ytterselö lade han, såsom redan nämnts, grunden till Mälsåkers godscomplex, som sedermera spelade en så lysande roll i släkten von Fersens historia. I Toresund hade han redan tidigt det vackert belägna Herrestad, senare förökadt med delar af Råfsnäs kungsgård, och slutligen framväxte nere i Kernbo socken hans älskade Gripsholm, som hade att skydda hans omfattande intressen i Mälmarbygden. Slottet omslöts af en stor samling gårdar - Kvartinge, Läggesta, Edsala, Ramsö m. fl. - så att han sannolikt ägde så godt som hela Kernbo socken. Österut fortsatte komplexet i Taxinge socken, där han vid Näsby, med Finkarby, Helleby, Åby m. m., också grundade det förut nämnda godset, som än idag är en af Södermanlands mest betydande herregårdar. Äfven i Ytterenhörna hade han egendomar, som lågo åt Gripsholmsviken - Nora och Löfsta m. fl. - liksom han sannolikt också ägde hela den inre kuststräckan i Öfverenhörna, där Gransta och Nöttesta måhända hade sina områden utåt fjärdarna. I det angränsande Södertörn, med Öknebo, Svartlösa och Sotholms häraden, har också Bo Jonssons välde haft en kompakt sammansättning. Mälmarstränderna har han äfven här lagt under sig - med uppenbart syfte att kunna behärska den inre farleden till Stockholm. I Salem, Botkyrka, Huddinge och Brännkyrka socknar hade han således flera egendomar, hvilkas områden tyckas ha anslutit sig till Mälmaröarna på andra sidan segelleden. Edeby och Lideby, som nu höra under Vällinge egendom i Salems socken, ha sålunda tillhört honom, likaså Ladvik och flera gårdar, som nu ligga under Höganortorp; vidare Fittja i Botkyrka - den sedermera bekanta gästgifvaregården - och Gladö sätesgård i Huddinge samt slutligen Fullersta, Smista, Sättra och Valla närmare Stockholm. Måhända ha också gårdar, som nu tillhöra Sturehof, varit hans både på södra landet och på Ekerön. Ett af hans bref är utfärdadt på Räkningaholm, det nuvarande Rejmersholm invid Stockholm. Ett »Alvik i Huddinge socken» är måhända identiskt med Alviken i Lofö, som i början på 1800-talet omtalas i jordaböckerna, försåvidt det ej kan åsyfta Alby i Botkyrka.

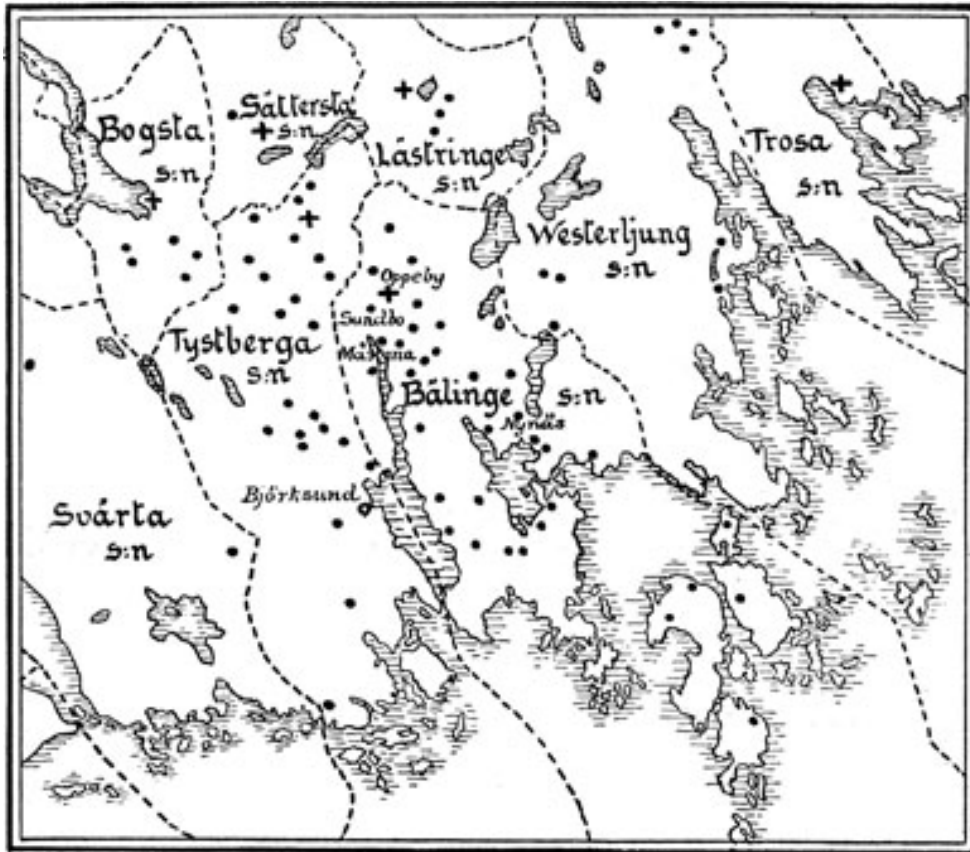
Från Salem sträckte sig domänerna också västerut längs stora landsvägen från Stockholm. I Telgesocknarna hade han sålunda flera gårdar, bland hvilka kan nämnas Hanstavik med dess vackra läge vid sjön Måsnaren. I Turinge tyckes antalet ha varit ännu

större, då han där ägde många af de gårdar, som nu höra under Nykvarns och Vidbynäs egendomar. Äfven gårdar, som nu ligga under Kallfors i Öfverjärna och Tvetaberg i Tveta socken, ha en gång tillhört honom. Nere ai Vårdinge socken låg kring stora vägen ett annat komplex med Hjortsberga, Lundby, Mölnbo och en hel rad af gårdar, som nu höra under den förstnämnda egendomen, och dessutom Björsta, Svalsta, Usta m. fl. Måhända har hela Vårdinge socken varit Bo Jonssons egendom.

Nere i södra spetsen af Södertörn hade Bo Jonsson också några gårdar, som tyckas ha bildat en tämligen sammanhängande sträcka. För skärgårdsbygderna öster om Stockholm synes han ej ha haft något intresse, utan låg hans egendom längre söderut i Västerhaninge, Sorunda och Ösmo socknar, med förgreningar både utåt Östersjö-kusten och inåt den stora Himmerfjärden. På östra sidan lågo sålunda Nödesta och Jursta, som numera äro utgårdar till Häringe fideikommiss, medan vid den motsatta kusten funnos ett flertal gårdar, som för närvarande tillhöra Fituna och Djursnäs egendomar. Otänkbart är icke, att Bo Jonsson börjat grunda något komplex i dessa trakter bortom de stora stråkvägarna. Häringe tillhörde vid denna tid biskopen i Strengnäs, och Nynäs - den andra af traktens stora egendomar - omtalas först under följande århundrade såsom sätesgård. På andra sidan Himmerfjärden vidtog en än mera betydande domän i Hölebo härad, där Bo Jonsson hade fast egendom i alla häradets socknar. Längs hela kusten fortsatte därefter sträckan förbi Nyköping genom Rönö och Jönåkers häraden. Särskildt kustsocknarna lämnade rikligt tillskott till detta komplex, som bildades vid den tid, då Bo Jonsson drog sina ekonomiska intressen allt närmare hufvudstaden.

Starkast koncentrerad tyckes hans egendom ha varit i Bälinge socken, där han innehade Sundbo jämte de nuvarande herregårdarna Nynäs, Oppeby och Måstena och i öfrigt ett 30-tal namngifna gårdar eller lägenheter. Måhända var hela socknen hans egendom. I den bredvid liggande Tystberga socken ägde han flera af de gårdar, som för närvarande höra under Björksunds stora egendom, och i Lästringe socken hade han ett antal gårdar under det nuvarande Gärdesta. Allt detta ingick troligen i det stora Sundboholmset, om hvilket ofvan är taladt.

Bland andra herregårdar, som Bo Jonsson ägt i dessa trakter, kunna såsom exempel nämnas Svärta i socknen med samma namn, förut kalladt Norshammar; Bullersta i Helgona socken; Stjernholm i S:t Nicolai socken, under medeltiden kalladt Benede; Flättna i samma socken, förut sätesgård, numera utgård under Arnö; Täckhammar med underliggande i Bärbo; Åsby herrgård i Stigtomta, Baldursta i Halla och Tybble i Lunda socken. Äfven till andra af de

72. Bo Jonssons gårdar i Bälinge och Tystberga.
Gårdarna punkterade. Kartan uppr. 1923.

här befintliga storgodsens har sannolikt grunden lagts af Bo Jonsson, då han nämligen bevisligen ägt ett flertal gårdar, som sedan lång tid tillbaka tillhört dessa gods. Så. t. ex. har han innehaft utgårdar under Örbholm och Erikslund i Västerljung socken, under Sörby i Torsåker, under Näsby och Ökna i Bogsta, under Edeby och Åboö i Ripsa, och under Tistad i Bärbo socken. Läggs därtill en hel rad af byar och själfständiga gårdar jämte utgårdar under Tureholm och Hörningsholm m. fl. herresäten, som på Bo Jonssons tid' tillhörde andra släkter, så är det tydligt, att han som jorddrott haft en fullkomligt dominerande ställning i hela kustområdet ända från Sot-holmslandet intill Kolmården.

Äfven i de tre häraderna i det mellersta Södermanland - Daga, Villåttinge och Oppunda - har han haft ej obetydliga domäner, fastän andra herregårdar i dessa trakter dominerade mera än hans; Så t. ex. var han ägare af det vackra Elghammar i Björnlunda socken

och Stjernhof i Gryts socken, hvilket på Bo Jonssons tid ännu gick under namnet Nässelsta. Grinda i närheten af Malmköping tillhörde också honom liksom flera af de nuvarande utgårdarna under Stenhammar. I Husby-Oppunda socken hade han bl. a. Torps säteri med ett flertal underliggande gårdar. I Vadsbro ägde han åtminstone delar af Hedenlunda, innan gården såldes till biskop Tord, och i Bettna socken, var det en hel rad af gårdar, som tillhörde honom, däribland delar af det minnesrika Åkerö med dess typiskt sörmländska stämning, samt Dalby, Ålspånga, Harlinge och Fågelsund. I Floda socken hade han Öfre Ökna - som säkerligen motsvarade den nuvarande Ökna by till skillnad från det Åkerhjemska herresätet, hvilket vid denna tid ägdes af släkten Lilje - jämte Eneby, Himlinge, Tjugesta m. fl. byar. Några af utgårdarna under det nuvarande Eriksberg ägde han äfven. Längre österut hade han i Österåker Hulla gård och i Västra Vingåker både Kjesäter och Sävesta - hufvudgården i det nuvarande Säfstaholm. Otänkbart är icke att Bo Jonsson lagt grunden till detta traktens mest betydande gods, som vid midten af 1400-talet inköptes af Måns Bengtsson (Natt och Dag).

Om rundvandringen i Södermanland sålunda ger ett bestämdt intryck af att Bo Jonsson i så godt som alla delar af landskapet hade en fullkomligt dominerande ställning, så lämnar vandringen i Östergötland ett, om möjligt, ännu kraftigare vittnesbörd om hvad han betydde såsom jorddrott.

I norra delen af landskapet är visserligen hans välde ej 'så kompakt som längre söderut, men i hvarje fall har han äfven här gjort sitt inflytande gällande. I Finspånga läns härad har han sålunda ägt Regnaholm och Sillsjö jämte en hel del af de gårdar, som sedermera hört under det stora Finspångskomplexet. I Hellestads bergslag omtalas hyttor, som han förvärfvat. I Bråbo och Lösings häraden tyckes ett komplex ha sträckt sig fram i trakten af Norrköping, omfattande bl. a. Ringstad i Östra Eneby socken, Bråborg (förut Brånäs) i Dagsbergs socken och Dömestad i Styrestad socken. I Norrköpings stad ägde han ett flertal tomter kring vattenfallen, hvilka han äfven hade i sin ägo. Söder om Glan i Memmings härad har han bl. a. haft Landsjö i Kimstad socken. Längs Bråvikens södra strand i Östkindis härad har legat en samling gårdar i Östra Stenby och Östra Husby socknar, omfattande bl. a. Rotenberg (förut kalladt Thorsnäs) samt Ållonö, Stora Gyllinge och Möllestad. Möjligt är, att delar af det nuvarande Mauritsberg, hvilket på 1500-talet innehades af hans ättlingar, redan varit en af Bo Jonssons utposter mot hafvet; Bland hans många gårdar i Häradshammars socken kunna nämnas Sörby och Hylinge. Äfven kuststräckan på Vikbolandet neråt Slätbaken tyckes ha erbjudit intresse för hans förvärfsbegär, och i Björkekindis härad hade han egendomar i alla fyra strandsocknarna. Mem

och Stensvad i Tåby socken nämnas bland de donationer, han fick efter hertig Bengt, och Baggetorp i Rönö socken tillhörde "samma komplex.

Söder om Slätbaken, i Hammarkinds härad, tyckes en samling egendomar ha sträckt sig öfver Drothem, Skönberga, Mogata, Skällvik och S:t Anna socknar, där hertig Bengt haft en stor del af sina besittningar. Från honom fick Bo Jonsson sålunda ute i den sönderstyckade S:t Anna socken Herrborum jämte Djursö och Thorön med Thorönsborg, om hvilket han hade en af sina första jordatvister. Inne i viken låg det vackra Liljestad i Skönberga socken. Bosgård i Drothem socken anses från honom ha sitt namn, men något skriftligt bevis därpå har ej påträffats.

Väster om Hammarkind förtättna. än mera hans domäner. I Skärkinds härad har han sålunda haft stora delar af Gistad socken med Hännebjörke och Åleby, och i angränsande socknar bl. a. Åkerby, Viby, Fröjerumv och Ulberstad. I Bankekind härad ha i synnerhet Grebo och Bankekind socknar varit föremål för hans intresse, då bl. a. Dala, Norrby, Rödsten och Gräfstén tillhört honom, men äfven i alla andra socknar i häradet har han haft insteg. Sålunda kunna nämnas Odensgöl, Valsinge och måhända äfven Öö i Björsäter socken samt Herrsäter i Värna socken, som blef sätesgård för en af hans fogdar.

.Så komma då Hanekinds och Kinda härader, där den starkaste koncentrationen förefanns och där Stångåns dalgångar voro särskildt eftersträfvade trakter för hans förvärf. Redan nere kring Åsunden, i Horn, Hycklinge, Västra Eneby, Oppeby, Hägerstad och Kettilstads socknar har han haft flera utposter, däribland Mörby, Aska, Fulmestad, Skälhamra och Oppeby (det nuvarande Stjernevik). I Tirserum och Kisa socknar kunna Sommenäs och Föllingsö nämnas bland hans tillhörigheter. Uppe vid Järnlundens stränder har han haft åtminstone en del af de gårdar, som nu höra under Skedevi i Tjärstad socken, liksom han ägt det vid Emmern liggande Bersebo i samma socken. Vårdnäs, den nordligaste socknen i Kinda härad, har han säkerligen helt och hållet behärskat, då han här ej blott förvärfvade det gamla Bro, hvarom ofvan är taladt, utan också fick i sin hand socknens andra stora sätesgård, Västerby, jämte flera mindre gårdar.

I direkt anslutning till dessa delar af Stångåns dalgång kommo på andra sidan Rengen, uppe i Hanekinds härad, Bjärka och Säby med alla de gårdar i Wist socken, som han efter hand förvärfvade, och om hvilka senare skall närmare ordas. Liksom Vårdnäs, så var också Wist till hufvudsaklig del behärskad af Bo Jonsson. Men äfven till de öfriga socknarna i häradet sträckte sig hans makt. i I Skeda har han sålunda bl. a. haft Åkerstad och i Slaka Brötjedad. Österut voro Stångåns forsar mellan Erlången och Roksen - Hacke-

fors, Tannefors m. fl. - stödjepunkter för hans besittningar i Landeryd och S:t Lars socknar, där föröfrigt äfven Edsberga, Forsa (det nuvarande Slattefors) och Råberga kunna nämnas bland hans egendomar. I Kaga socken har han ägt den stora gården Bränninge och i Kärna hafva äfven strödda områden tillhört honom.

I Åkerbo härad har han haft fast fot i nästan alla socknar, och kunna bland hans besittningar härstädes nämnas Skäggestad och Stratomtå i Törnevalla socken.

I landsdelarna närmare Vättern har, af bevarade handlingar att döma, hans förvärf varit mera sporadiska än i landskapets mellersta delar. Äfven här har han emellertid haft intressen i de flesta socknar. Bland hans många egendomar härstädes kunna sålunda nämnas: Hesselby i Björkeberg socken (Gullbergs h:d), Fornåsa i socknen med samma namn (Bobergs h:d), Medevi säteri invid den ryktbara brunnsorten i Västra Ny socken, Hårstorp och Holm i Motala socken jämte ett flertal tomter kring strömmarna i samma socken (Aska h:d). Vidare kan antecknas Ullevid i Örberga socken, Hufvudstad och Kvisberg i S:t Pers socken invid Vadstena¹, Vilsseberga i Rogslösa socken (Dals h:d) och slutligen Glänås i Svanhals socken (Lysings h:d). Inåt landet kan åter iakttagas en förtätning i hans egendomar, i samma mån de ansluta sig till de centrala partierna i landskapets midt. I Göstrings härad märkas sålunda gårdarna Furåsa och Orlunda i Hof socken jämte flera gårdar i Hogstad socken. I Vifolka och Valkebo häraden har han gjort förvärf i så godt som alla socknar. Bland de märkligare egendomarna därstädes kunna nämnas Ljunga i Veta socken, Mjölby kvarnar i socknen med samma namn, Sköldstad i Vikingstad och Hörna i Nykil. Slutligen har också Ydre härad att uppvisa en stor mängd gårdar, vid hvilka hans namn varit fästadt, hvaribland Sånna och Edstorp i Asby socken samt Graby och Oppreda i Sund socken.

Sina förbindelser med Östersjökusten tyckes Bo Jonsson förutom öfver Södermanland, framförallt ha sökt genom det fagra Tjust, där han ägde betydande områden kring de uppskjutande vikarna och vattendragen. Sålunda ägde han kring Syrsan en stor del af Lofta och Loftahammar socknar med Vinö, Bokalla (det nuvarande Åkerholm) Dynestad, Bjursund m. fl. egendomar, och längre upp i viken låg i Ed socken Vinäs, som blefsonens sätesgård. I samma socken hade han föröfrigt Ed, där några århundraden efteråt detbekanta järnbruket anlades, jämte Bankestad, Hellerö och Forsby, för att blott nämna några exempel. I Ukna socken ägde han bl. a. Balders-

I Hist. Geogr. Stat. Lexikon öfver Sverige m. fl. arbeten säges det, att Bo Jonsson ägt Kvisberg i Vinnerstad socken (Aska h:d), hvilket 1384 skulle skänkts till Vadstena kloster. Här föreligger emellertid en förväxling med Kvisberg i S:t Per, som verkligen i hans testamente sagda år donerades till klostret jämte Hufvudstad i samma socken.

berg, i Hannäs Grefsäter, i Gärdserum Kulla och Åsebo m. m. Tydligt är, att i den långsträckt och sällsynt tjusande dalgången uppvuxit ett* af Bo Jonssons största komplex med Vinäs som hufvudgård. Äfven vid Gamlebyviken förvärfvade han rätt afsevärda sträckor. Uppe i Odensvi socken tyckes ett komplex ha börjat och sedan fortsatt framåt kusten förbi Gamleby - det dåvarande Västervik _ omfattande flera gårdar, som nu höra under Häckenstads egendom. På andra sidan viken låg Mem, det nuvarande Kasimirsborg, och längre neråt söder Almvik, den nuvarande lastageplatsen i Törnsfall socken. Gunnebo och Samsvik jämte en mängd andra gårdar i Gladhammar socken anslöto sig säkerligen också till samma komplex. Längre inåt landet, i Sevede härad, nämnas några gårdar i Frödinge och Södra Vi socknar.

I de närmast söderut belägna häraderna tala ej bevarade handlingar om hans förvärf, men däremot har han i Handbörds härad haft besittningsrätt i så godt som alla socknar. Bland de många gårdarna i Fliseryd socken kunna nämnas Högsrum och Finsjö. I Långemåla socken tyckes han ha ägt Lamnhult och i Fagerhult socken gården med samma namn.

Äfven längs kuststräckan i södra delen af Kalmar län har Bo Jonsson haft flera egendomar, fast handlingarna endast innehålla obestämda antydningar därom. Säkert är, att han förvärfvat jord i Mönsterås samt i Ryssby och Kläckeberga socknar i Norra Møre härad. Redan tidigt har han tillbytt sig gårdar äfven i Södra Møre och på Öland. Sålunda vet man med visshet, att han haft besittningsrätt i Hagby och Halltorp socknar på Smålandskusten samt i Högsrum och Algutsrum socknar på Öland.

Liksom Bo Jonssons domäner i Tjust direkt anslöto sig till hans många gårdar i Kinda härad, så fortsatte dessa också öster om Ydre härad i de områden, som _ nu tillhöra Jönköpings län. I alla de västra socknarna af Norra Vedbo härad har han sålunda haft fast fot och ägt bl. a. Säby och Askeryd i socknama med samma namn, Öringel och Häljarp i Marbäck socken samt Degela och Noteby (det nuvarande Nobynäs) i Lommaryd socken. I Södra Vedbo har han bl. a. haft Skälsnäs i Hult socken och några egendomar i närheten af Eksjö, medan inom Tveta härad kan nämnas Månseryd i Bankeryd socken och inom Vista härad Drättinge i Skärstad socken. Söderut aftunnas äfven på denna sida egendomarna, men både i Östbo, Västra och Östra härad förekomma enstaka utposter. I Kråkshult socken har han sålunda bl. a. ägt Olofstorp och Fagerhult, och i Vallsjö socken Eksjö hofgård, som han vid ett tillfälle öfverlät till sin svåger Peter Porse. Om Bo Jonssons egendomar i den öfriga delen af Götaland känner man ej mycket. Det är ytterst få tillfällen, då några gårdar nämnas i Kronobergs län och Västergötland, men sannolikt är, att han speku-

lerat äfven i dessa trakter. Några sammanhängande komplex tyckes han dock därstädes ej ha samlat. Bland de fåtaliga förekomsterna i Kronobergs län kunna nämnas Drättinge i Dädesjö socken vid sjön Örken några mil norr om Växjö samt Högerås och Svartshult i Elghult socken. Bosgård eller Boslott i Urshult socken säges också ha fått sitt namn af honom, men därom förmåla samtida handlingar ingenting. Likaså har man från Bo Jonsson velat härleda namnet Bosgården i Sättila socken, Ålfsborgs län, men ej heller .härutinnan lämnas stöd af urkunderna. Måhända äro båda uppgifterna- konstruktioner på grund af det riksbekanta namnet¹.

F öröfrigt är det ytterst få af Bo Jonssons gårdar i Västergötland, som namngifvas i handlingarna. År 1380 har han bortbytt ett flertal egendomar i Ås och Vedens häraden, däribland Rosendal och Vångboås i Södra Vånga socken, Påarp och Darrarp i Murum socken och Bollstorp i Möne socken, alla belägna inom några mils omkrets kring en af de gamla vägarna. Men därutöfver har han ägt också andra besittningar, eftersom han i sitt testamente I 384 förklarar, att hans närmaste fränder skola öfvertaga hans gårdar i Västergötland och Halland. Säkert är också, att han en tid före sin död - således två år efter testamentets upprättande - af en Magnus Öjarsson köpt alla dennes gårdar i Västergötland, hvilkas namn dock ej i handlingen uppgifvas. Då han därnere innehade både Openstens, Örestens och Forsholms slott förstår man ju, att han äfven .förflyttade sina egendomsintressen till dessa trakter.

Gårdarna i Halland hade Bo Jonsson måhända ärft med sin första hustru, hvars släkt där hade besittningar. Ingen af dessa är emellertid till namnet med visshet känd.

Otänkbart är dock icke, att några egendomar i Västergötland och Halland, hvilka 15 år efter drotsens död ägdes af Bo Jönissons enka Katarina, en gång tillhört Bo Jonssons komplex. Denne Bo Jönisson hade nämligen varit Bo Jonssons fogde, och - en hel samlingrgårdar lämnades nu efter honom till Bengt Nilsson, som var gift med Bo Jonssons enka och således representant för dennes arfvingar. I brefvet säges uttryckligen om vissa af gårdarna, att de voro Bo Jönissons arfvegods, medan om de andras ursprung däremot ingenting nämnes. Åtminstone om några af dessa vet man, att de ägts af Bo Jonsson, exempelvis Nålberga i Tystberga socken, Södermanland, som af honom förvärfvades 1383, och Bokalla i Lofta socken, Småland, förvärfvad två år efteråt.

Under sådana förhållanden ligger det nära till hands att gissa på att åtminstone några af dessa gårdar under uppgörelserna efter Bo Jonssons död kommit i hans fogdes händer och nu återställdes till

1 Uppgifterna återfinnas i Hist. Geogr. Stat. Lexikon utan angivande af årtal.

arfvingarna under formen af en försäljning. Samlingen omfattade icke mindre än ett 50-tal gårdar, belägna i Södermanland, Östergötland, Småland, Västergötland och Halland. Särskildt i Råby-Rönö och Ripsa socknar i Rönö härad lågo flera af egendomarna, men äfven öfver Malexander, Åsbo, Väderstad m. fl. socknar i Göstrings och Ydre häraden sträckte sig komplexet. Bland gårdarna i Västergötland iär det endast Gökhem i socknen med samma namn, som med full visshet kan identifieras. Däremot är antalet gårdar i Halland betydligt större. Sålunda nämnas bland annat frälsegårdarna Esmered och Hillehult i Tönnersjö socken samt Eskhult i den närliggande Bredared socken i södra Halland. Om gården Esteridhe är identisk med Hästared i Onsala socken, tyckes komplexet ha sträckt sig också uppåt norra Halland" till närheten af Elfsborgs fästning¹ Måhända skola framtida breffynd kunna visa, om någon af dessa egendomar en gång tillhört Bo Jonsson.

Bland Bo Jonssons egendomar i Finland äro endast några få kända till namnet. Kymmene gård i Pyttis socken skänktes af honom till Vadstena kloster, och Kaxakyrta donerades i hans testamente till Nils Turessons altare i Åbo domkyrka². Under medeltiden samlades knappast några stora jordagods i Finland, och Bo Jonssons valde därstädes hvilade nog alltigenom på hans förlänningar.

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND:

STACK: